

Chefsjustitieombudsmannen
Elisabeth Rynning**Protokoll fört vid inspektion av Kriminalvården, frivården Skövde,
den 8–9 november 2018**

Inledning

På uppdrag av chefsJO Elisabeth Rynning genomförde byråchefen Jörgen Buhre den 8 och 9 november 2018 en inspektion av Kriminalvården, frivården Skövde. Vid inspektionen deltog även föredragandena Madeleine Arpegård (protokollförare) och Rickard Tennisberg.

Inspektionens genomförande och inledande genomgång

Inspektionen inleddes med att JO:s medarbetare hälsades välkomna av kriminalvårdsinspektören AA och flera av hennes medarbetare. Jörgen Buhre redogjorde för JO:s verksamhet. AA gav kort en inledande presentation av frivårdens organisation och verksamhet.

JO:s medarbetare hade inför inspektionen fått del av Frivårdens verksamhetsbeskrivning, se [bilaga 1](#). En närmare redogörelse för frivårdens organisation och verksamhet lämnades därför inte.

Efter de inledande presentationerna vidtog granskning av handlingar. Inspektionen avslutades med en genomgång vid vilken personal vid frivården närvarade.

De som närvarade vid genomgångarna anges i [bilaga 2](#).

Protokollet innehåller avslutningsvis uttalanden av chefsJO.

Handlingsgranskning

Inför inspektionen hade JO beställt följande handlingar för granskning (i samtliga fall status per den 15 oktober 2018):

- De 10 äldsta (fortfarande öppna) ärendena avseende skyddstillsyn (inklusive kontraktsvård).
- De 10 äldsta (fortfarande öppna) ärendena avseende villkorligt frigivna.

- Handlingar avseende de 10 senast lämnade yttrandena efter personutredning.
- Handlingar avseende de 10 senast avslutade utslussningsåtgärderna och de 10 senast påbörjade utslussningsåtgärderna.
- De 10 äldsta (fortfarande öppna) ärendena om samhällstjänst och de 10 senast avslutade ärendena om samhällstjänst. Både samhällstjänst i kombination med villkorlig dom och i kombination med skyddstillsyn.
- Handlingar avseende de 10 senast påbörjade (påbojade) verkställigheterna genom intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV) och de 10 senast avslutade verkställigheterna genom intensivövervakning med elektronisk kontroll.

Byråchefen Jörgen Buhre och hans medarbetare granskade samtliga nämnda handlingar.

Avslutande möte

Inledning

Jörgen Buhre inledde med att framhålla att han och hans medarbetare hunnit granska samtliga ärenden som hade beställts fram inför inspektionen dock inte ur samtliga aspekter.

Jörgen Buhre och hans medarbetare redogjorde härefter för sina iakttagelser vid granskningen av de ärenden som hade beställts fram.

Ärenden om skyddstillsyn

Madeleine Arpegård redogjorde för iakttagelser i ärenden avseende skyddstillsyn inklusive sådana med kontraktsvård. Hon uppgav bl.a. följande:

Dokumentationen i ärendena såg generellt mycket bra ut. Anteckningar har huvudsakligen förts i ärendenas VSP-anteckningar vilket underlättade granskningen och gjorde det lättare att följa handläggningen. Av dokumentationen framgår att frivården har varit aktiv i kontakterna med klienterna under övervakningstiden och även med lekmanövervakaren när en sådan funnits, samt med t.ex. socialtjänst och personal på behandlingshem.

Såvitt kunde bedömas har övervakare förordnats genast och övervakningsmeddelanden har skickats ut till klienterna.

I alla fall utom ett hade verkställighetsplanen fastställts inom 30 dagar efter dom. I det fall där så inte hade skett fastställdes verkställighetsplanen inom cirka en och en halv månad. Fördröjningen berodde på att klienten hade uteblivit från möten hos frivården.

Ärenden om villkorligt frigivna

Jörgen Buhre redogjorde för iakttagelser i ärenden avseende villkorligt frigivna. Han uppgav bl.a. följande:

Det framgår att frivården är aktiv vid sin handläggning av ärendena. Vid misskötsamhet av klienten vidtas adekvata åtgärder.

Beslut om övervakning i samband med villkorlig frigivning var i och för sig förhållandevis kortfattade och standardiserade. De var dock mer innehållsrika än de motiveringar som iaktogs vid JO:s inspektioner av frivården Uppsala och Sollentuna 2017 och får anses uppfylla i vart fall minimikraven på en besluts-motivering.

Ärenden om IÖV

Rickard Tennisberg redogjorde för iakttagelser i avslutade ärenden om IÖV. Han uppgav bl.a. följande:

Verkställigheterna hade överlag påbörjats inom kort tid. I ett ärende dröjde påbörjandet av verkställigheten i drygt tre veckor utan att det framgick varför. I de flesta ärendena fördes få löpande anteckningar, merparten av dokumentationen framgick först av slutanteckningen.

Dokumentationen i ärendena varierade i fråga om och när hembesök hade skett inför frivårdens godkännande av IÖV samt om samtycken inhämtats från personer i klientens hushåll. Det framgick dock tydligt att frivården utförde täta kontroller och hembesök hos klienterna efter att verkställigheterna kommit i gång. Dokumentationen varierade också i fråga om övervakning efter villkorlig frigivning.

Madeleine Arpegård redogjorde för iakttagelser i påbörjade ärenden om IÖV. Hon uppgav bl.a. följande:

Efter att beslut om IÖV hade fattats har verkställigheten i alla de granskade fallen inletts inom ett fåtal dagar. I fyra av de granskade ärendena gjordes ansökan i början av juli men beslut fattades inte förrän i början av oktober.

Av de granskade handlingarna framgick inte hur löpande anteckningar beträffande verkställigheten hade förts. Vid samtal med personalen framgick att informationen skrevs in i en pärm i samband med hembesök hos klienterna.

Ärenden om utslussningsåtgärder

Rickard Tennisberg redogjorde för iakttagelser i ärenden om särskilda utslussningsåtgärder. Han uppgav bl.a. följande:

De granskade utredningarna utgjorde överlag bra beslutsunderlag och det var lätt att följa ärendenas gång. I ett ärende saknades uppgifter om de geografiska förutsättningarna för sysselsättningen. I ett flertal fall hade utredningarna slutförts relativt kort tid innan den föreslagna starten. Av Kriminalvårdens handbok

om särskilda utslussningsåtgärder (2012:7) framgår att utredningen om möjligt bör slutföras 6-8 veckor innan föreslagen start.

Personutredningar

Madeleine Arpegård redogjorde för iakttagelser avseende lämnade yttranden enligt lagen (1991:4041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. Hon uppgav i huvudsak följande:

De granskade yttrandena var välformulerade och utgjorde en bra sammanfattning av vad som framkommit under personutredningen. Det konstaterades att frivården skickat förfrågan om registeruppgifter till Försäkringskassan, Socialförvaltningen och Kronofogdemyndigheten i direkt anslutning till att tingsrättens begäran om yttrande inkommit. Frivården hade i de flesta av de granskade fallen återgett den misstänktes inställning till påföljdsförslaget, i tre av fallen hade dock så inte skett.

I alla granskade fall utom ett framgick att yttrandet kommunicerats med den misstänkte, och i de fall kommunikering inte hade kunnat ske framgick varför. Dock framgick inte alltid hur kommunikeringen hade gått till (t.ex. vid telefonsamtal, brevledes eller via e-post). Inte i något fall hade antecknats vilket datum den misstänkte senast skulle inkomma med eventuella synpunkter.

I ett fall där tolk hade anlitats vid intervju tillfället framgick inget om att yttrandet senare hade kommunicerats med den misstänkte och hur detta i sådant fall hade skett, dvs. om tolk hade använts även då.

I flera av de granskade yttrandena hade frivården kommit fram till att det fanns ett övervakningsbehov. Trots det hade frivården bara i ett par av fallen föreslagit en övervakare.

När det gäller dokumentation av muntliga kontakter med socialtjänsten hade det i samtliga de fall där det varit aktuellt antecknats namnet på den person som kontaktats där. Endast i ett fall hade datumet för samtalet noterats.

När det gäller information till den misstänkte granskades ett exempel på en kallelse till personutredning och Kriminalvårdens faktablad om personutredning. Av de granskade handlingarna framgick att det varken i faktabladet eller i kallelsen finns någon tydlig information om vad yttrandet kommer att grundas på om den misstänkte inte kommer till frivården. I det granskade faktabladet och kallelsen fanns det inte heller någon uppgift om den misstänktes möjlighet att lämna förslag på lekmanövervakare.

Vid granskningen uppmärksammades även att det vid en av kryssrutorna på personutredningarnas första sida är angivet ”Yttrande enligt 5 kap. 9 § förordningen och avser tiden efter”. Vilken förordning som avses framgår dock inte.

Ärenden om samhällstjänst

Jörgen Buhre redogjorde för iakttagelser i samband med granskningen av ärenden om samhällstjänst. Han uppgav bl.a. följande:

Det framgick att ärendena påbörjats i rätt tid och att frivården är aktiv för att driva ärendena framåt. Ibland har det gått trögt på grund av misskötsamhet av klienten och svårigheter att få kontakt med denne. I två ärenden där detta var fallet upplystes från frivårdens sida att skyddstillsynen och samhällstjänsten hade undanröjts i det ena ärendet och i det andra hade övervakningsnämnden beslutat att begära undanröjande av skyddstillsynen och samhällstjänsten.

Inspektionen avslutades.

Vid protokollet

Madeleine Arpegård

Justeras 2018-01-28

Jörgen Buhre

Uttalanden av chefsJO med anledning av inspektionen

Jag har tagit del av protokollet och vill med anledning av vad som har kommit fram göra följande uttalanden:

I den standardmall som Kriminalvården tillhandahåller för yttranden enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål m.m. finns en kryssruta på första sidan med följande lydelse: ”Yttrande enligt 5 kap. 9 § förordningen och avser tiden efter”. Vilken förordning som avses, dvs. rätteligen förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder, framgår emellertid inte. Enligt min uppfattning bör Kriminalvården se till att standardmallen kompletteras så att förordningens namn och SFS-nummer framgår där.

Mot bakgrund av de – låt vara begränsade – brister i dokumentationen som ändå framkom vid ärendegranskningen vill jag även framhålla vikten av noggrann och enhetlig dokumentation. Dokumentationen är en förutsättning för insyn och för såväl intern som extern kontroll i verksamheten. Det är även från rättssäkerhetssynpunkt viktigt att dokumentationen sker på ett korrekt sätt.

Med dessa synpunkter avslutar jag ärendet.

2018-01-28

Elisabeth Rynning